

ЗНАЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ ОСІБ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ

УДК159.95

Вікторія Анатоліївна Оверчук,
*кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології,
Донецький національний університет
(м.Вінниця)*

Актуальність дослідження На сучасному етапі розвитку України гостро постало питання особистісного розвитку людей з особливими потребами, покращення процесу їхньої соціалізації та інтеграції у відкрите демократичне суспільство. Кардинальні політичні та соціально-економічні перетворення, що здійснюються в Україні, зумовили принципові зміни соціальної політики держави по відношенню до інвалідів, сприяли формуванню нових підходів до вирішення проблем інвалідності та соціального захисту інвалідів. Сьогодні як ніколи суспільство прагне забезпечити весь спектр потреб людей з інвалідністю, в тому числі й психологічних, створювати для них повноцінні умови життя. В сучасних умовах розвитку країни, медична модель інвалідності замінюється на нову модель - соціальну. На думку А. Г. Шевцова, людину з інвалідністю слід розглядати незалежно від її дієздатності й корисності для суспільства, як об'єкт соціальної політики, що орієнтована на створення особі умов для максимально можливої реалізації всіх потенційних здібностей, інтеграції у суспільство. В той же час людина з інвалідністю розглядається не тільки як об'єкт спеціальної освіти, реабілітаційних заходів, соціальної роботи, але й як активний об'єкт суспільного життя і творець своєї долі [1].

Особи з інвалідністю є дуже неоднорідною соціальною групою: вони значно різняться між собою за видами, причинами захворювання, тяжкістю (групою) інвалідності, місцем мешкання (сільська чи міська місцевість) тощо. Серед осіб, уперше визнаних інвалідами, більшість становлять особи працездатного віку. Таким чином, значна частка інвалідів потребує залучення до реабілітаційних заходів, у т.ч. й із професійної реабілітації. Однак вони мають бути диференційовані в залежності від індивідуальних потреб кожної конкретної особи з інвалідністю, надаватися своєчасно та у повному обсязі. Такий підхід є не лише основою повноцінної інтеграції інвалідів до суспільного життя, але й найбільш ефективно сприяє збереженню та відновленню їх людського капіталу.

Короткий аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальні питання соціально-психологічної захищеності, трудових відносин, професійного навчання населення, у тому числі його соціально

уразливих верств привертають увагу науковців і практиків. Так значний внесок у їх розробку внесли такі вчені, як: М. Авраменко, С. Бандур, Д. Богиня, О. Бугуцький, І. Гнибіденко, М. Долішній, Т. Заяць, К. Корсак, М. Костаков, Е. Лібанова, І. Маслова, В. Онікієнко, В. Покришук, В. Савченко, А. Шевцов, Л. Шепотько, Л. Чернюк та ін. Аналіз наукових публікацій свідчить, що, незважаючи на в цілому зростаючу питому вагу надзвичайно цікавих і вагомих праць, ступінь вивчення проблеми реалізації інвалідами своїх прав у всіх сферах життєдіяльності, процесів їх професійної реабілітації, соціально-психологічної адаптації не можна вважати достатнім і він потребує подальших досліджень, що й обумовило напрям нашого дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Від середини ХХ століття в більшості країн світу соціальна політика відносно осіб з особливими потребами ґрунтується на принципі «рівних можливостей». Серед основних сфер реалізації принципу «рівних можливостей» молодих інвалідів є доступність освіти з подальшим працевлаштуванням. Здобуття повноцінної освіти, професійне визначення є дуже важливим чинником у житті кожної людини, а для інваліда набуває особливого значення. Опанування інвалідами фахових навичок дає їм можливість реалізувати свої здібності, частково або повністю адаптуватися у суспільстві. Створення максимально сприятливих умов для навчання та зайнятості інвалідів – це обов'язок будь-якого суспільства, яке прагне бути демократичним та забезпечувати умови для активної участі у розвитку цього суспільства для усіх, без винятку, громадян.

Двигуном реабілітації є переконання, що великі групи людей, які, як правило, мають мінімум можливостей щодо користування сучасними соціальними і культурними цінностями, при цьому усвідомлюють себе членами суспільства. Таким чином, починається процес інтеграції, який потребує глибоких змін схем мислення і нормативних настанов. В багатьох країнах вважається, що за умов запровадження висококваліфікованого лікування та комплексної реабілітації інвалід може повернутися в суспільство і бути повністю інтегрованим в усіх сферах суспільного життя. Реабілітація інвалідів – складна багатоаспектна проблема, в якій особливе місце займає професійна реабілітація інвалідів.

Законом України «Про реабілітацію інвалідів в Україні» визначено що «професійна реабілітація – це система заходів, спрямованих на підготовку особи до професійної діяльності, відновлення чи здобуття професійної працездатності шляхом адаптації, навчання, перенавчання чи перекваліфікації з можливим подальшим працевлаштуванням» [2]. Професійна реабілітація має на меті забезпечити конкурентоспроможність інвалідів на ринку праці, їх працевлаштування

як у звичайних виробничих умовах, так і у спеціально створених умовах праці. З точки зору створення оптимальних умов для реабілітації та інтеграції інвалідів до соціуму важливим є надання їм можливості відчувати свою незалежність, значущість і корисність для оточуючих та суспільства.

Висновки. Таким чином, процес професійної реабілітації є комплексним і досить складним процесом, кінцевою метою якого є ефективне працевлаштування інвалідів. Головною складовою професійної реабілітації інвалідів виступає професійне навчання.

Проте тільки два інваліда із ста відновлюють свою здатність до праці. Це спричиняє соціальну напругу, бідність, незахищеність, матеріальну і моральну деградацію осіб з обмеженими фізичними можливостями та їх сімей. Тому необхідною умовою досягнення сприятливого духовного стану розвитку нації, високого рівня соціальної зрілості і моральності суспільства є працевлаштування та професійна реабілітація інвалідів. Це зумовлює необхідність дослідження цих процесів та обґрунтування напрямів їх покращання, що є надзвичайно складною проблемою.

Список використаної літератури

1. Шевцов А.Г. Особистісно орієнтовані освітні технології як системоутворювальний чинник комплексної соціальної реабілітації осіб з інвалідністю // Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі: Наук.-метод. зб.: Вип. 8. Т.І / За ред. В.І.Бондаря, В.В.Засенка. – К., 2006 – 323 с.

2. Конвенція про професійну реабілітацію та зайнятість інвалідів N 159 (Конвенцію ратифіковано Законом N 624-IV від 06.03.2003).

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ ДО КОРЕКЦІЇ ОСІБ З ДЕСТРУКТИВНИМИ СТАНАМИ УДК 159.9:37

Марина Ігорівна Пасічник,

*студентка II-го курсу спеціальності «Практична психологія»,
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»*

Актуальність дослідження. Соціально-технологічний прогрес спричиняє зростання негативного впливу на особистість інформаційних потоків та збільшення повсякденних фізичних та психологічних навантажень. Усе це негативно позначається на здоров'ї людей і на стані їх душевного благополуччя. У результаті цього, значно зростає кількість осіб, які потребують психологічної допомоги. Водночас, через суб'єктивні та об'єктивні причини, клієнти можуть поводити себе під час психологічного консультування не завжди адекватно, заважаючи фахівцям вирішувати їх психологічні проблеми. Такими клієнтами